

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravištvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Spodnještajersko dijaštvo in slovenski profesorji,

Pod tem naslovom se je v zadnjem listu marsikaj povedalo, kar je gotovo resnično in čemur se bo moralo posvetiti več pozornosti. Ne da se tajiti, da število slovenskih dijakov bodisi v Mariboru, bodisi v Celju, v prvem razredu približno za polovico presega ono nemških prvošolcev, vendar to število slovenskih dijakov tako rapidno pada, da so v petem razredu slovenski in nemški dijaki po številu že približno enaki. Kje so ti vzroki, da toliko slovenskih dijakov tekom par let odpade? To je zelo važno vprašanje, ki zanima tudi širje občinstvo. Da ni vzrok manjša nadarjenost, to smemo biti nverjeni, dasi seveda je „materijal“ po raznih krajih in v raznih časih precej različen. Mora biti toraj kje drugje. Zdi se nam, da jih je celo več, ki v svoji celoti tako neugodno vplivajo na število naših dijakov.

Začnimo pri dijaku. Veliko jih je, ki pridejo le površno pripravljeni, nekateri in enorazrednice, kjer se jim pri najboljši volji ne more dati tistega temeljnega znanja, ki ga rabijo za gimnazijo. Vsprejemni izpit sicer povoljno napravijo, toda navadno že tekom prvega leta zaostajajo. Razn raznih težavnejših predmetov, kakor je latinščina in matematika, jih še posebno muči, nemščina in naravoslovje, ker se ponuče tudi v nemškem jeziku. Naravoslovna knjiga je pisana seveda za dijaka, ki mu je nemščina materni jezik, ki se ga je v ljudski šoli tudi slovnično dovolj temeljito naučil. In take knjige se dajo našim ubogim fantom! Toda krivda ne zadene tu slovenskih

profesorjev, temveč „slavno“ vlado, ki na vse kriplje zahteva nemški učni jezik, a tudi „dične“ naše zastopnike, ki nam ne morejo priboriti vsaj tistih ugodnosti, kakor jih imajo na kranjskih gimnazijah.

Sploh je vsa ta dvojezičnost velika pedagogična nesmisel. Gimnazija bodi vseskozi slovenska, nemščina pa se naj ponuče kot učni predmet.

Drug vzrok tiči v revnosti velike večine naših dijakov. Nekateri je reven kakor cerkvena miš. Hrano dobiva v Dijaški kuhinji ali pri zasebnih dobrotnikih, ali pa tudi, posebno večerjo — nikjer, knjige dobiva iz „Podpornega društva“ ali jih kupi tako stare in umazane, da jih že z nekako mržnjo jemlje v roke. Glavna stvar pa je slabo stanovanje. Za par kronic si lahko mislimo, kakšen „salon“ da ima na razpolago. V ozki, temni in čisto nezdravi, recimo sobi, jih je pet natlačeno, kjer pozimi prezebevajo in tišče glave skupaj pri skopi svetilki. Po letu seve so veselji, da so lahko zunaj na prostem. Prepuščeni so premnogokrat popolnoma samim sebi, nadzorstvo je ponekod zelo zelo pomanjkljivo, a tudi starši se le prereditko oglašajo pri svojih sinovih in njih profesorjih. Mnogo učencev se vozi domu s čimur izgublja seve mnogo dobrega časa.

Naši dijaki so večinoma starejši, kakor je to normalno. To je v mnogem oziru dobro, a ima včasih tudi slabe posledice. Spravi jih namreč, posebno če se na stanovanju nič dobrega ne slišijo, lahko v nasprotju z disciplinarnim redom, ko je seveda prikrojen za nižjo starost in tudi v marsikaterih točkah zastarel.

In zdaj pride ta šolnina! Naj je

dijak vsled slabih redov bodisi v obnašanju, ali pridnosti ali napredku obsojen plačati šolnino, je to vedno za naše reveže prava kriza. Odkod denar? Nemškemu premožnemu dijaku ne dela to nobenih skrbi. Toda naši dijaki morajo premnogi vsled tega obesiti uk na klin. To je po naših mislih nekaj važnejših razlogov, vsled katerih se vrste naših dijakov tako zelo krčijo.

Preidimo k slovenskim profesorjem! Da odstranijo vsak sum pristranosti, se krivično strogi proti slovenskim dijakom. To velja le za višjo gimnazijo, kjer so slovenski in nemški dijaki skupaj. Mogoče, da se to kje dogaja. Nekateri se menda tudi držijo načela: s slovenskimi dijaki treba strožje postopati, da le najboljši dovršijo gimnazijo; kajti boj za obstanek je hud na vsenčilešču, a tudi pozneje v življenju, in duševnega proletarijata imamo dovolj.

Nočemo raziskovati, v koliko je to načelo pravo. Nekateri profesorji utegnejo biti tudi vsled svojega značaja prestrogi, kar seveda ni prav, niti dobro. A tudi prevelika popustljivost več škodi kakor koristi. Sploh trikrat srečen tisti profesor, ki mu je nebo pokazalo zlato srednjo pot!

Resnica pa je, da imajo profesorji sveto dolžnost, brigati se za našo mladino, biti ji ne le učitelji, temveč tudi vzgojitelji, in s prstom imajo javno pokazati na one rane, ki razjedajo naše dijaštvo. A tudi občinstvo ima pravico zahtevati odgovor o hiševanju, obenem pa tudi dolžnost pomagati in svetovati.

In pri tej priliki mi sili v pero sledeča misel: skrbimo z vsemi močmi, da omogočimo tudi revnim našim di-

jakom, če so nadarjeni, da bodo mogli študirati. Snujmo jim dijaške dome, moderno urejene, kjer bodo prosti telesnih skrbi, se posvetili le uku in vsemu, kar jih bo napravilo za trdne značaje in može, ki bodo kdaj na svojem mestu! Eden, ki pozna razmere.

Zveza slov. trgov na Spodnještajerskem.

V zadnjem času se je mnogo pisalo o županski zvezi kmečkih občin. Taka zveza je gotovo neobhodno potrebna v gospodarskem kakor tudi v narodnem oziru. Želeti je, le da se v kratkem združijo slovenski štajerski župani, da nastopijo skupno boj proti nemški birokraciji.

Toda nikdo ne bo zanikal, da ima tudi naše meščanstvo mnogo skupnih interesov. Na Južnoštajerskem imamo dokaj izključno slovenskih trgov brez vsake nemške manjšine kakor: Rajhenburg, Zalec, St. Jurij, Središče itd. Vendar marsikateri teh narodnih trgov ni to, kar bi moral biti. Rešujejo se še zdaj nemški dopisi, ki jih pošiljajo našim trgov okrajna glavarstva, deželni uradi itd.; samoslovensko uradovanje še ni povsod vpeljavano. Vendar bi morali biti ravno na tem polju slov. trgi pravi stebri Slovenstva na Južnoštajerskem. Nastopati bi morali ravno kar se tiče jezikovne ravnopravnosti brezobzirno in to tem bolj, ker se šopiri nemški sosed v nemških postojankah napram slov. manjšinam dan na dan ošabnejše. V spominu so nam: gonja proti slov. šolam, prepovedi slov. napisov v Mariboru in Celju. Tudi v tem oziru naj bi odgovorili slov. trgi.

LISTEK.

Diogen.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevedel —nj— (Dalje.)

„Pri vas — a jaz poznam le cesarico“, odreže se Nemec. „Cesarica ve prav dobro, da je treba tem krajem omike, reda in delovanja, da postanejo njihovi prebivalci taki, kakor so drugi. Zato nas je poslala cesarica iz Dunaja semkaj. Vidite torej, da je to od naše strani le gola žrtev.“

„Ljubi stotnik, vi ste zares vele-dušni in mi se vam moramo pristrčno zahvaliti za toliko velikodušnost. Vem, da je pri vas na Dunaju življenje veliko ugodnejše, da se pri vas na Dunaju mnogo bolje je, pije, spi, kadi . . .“

„In ljubi, cher camerade“ (gospod prijatelj) nasmehne se zlobno Bergen.

„A zakaj?“ vpraša naivno Erdödy.

„Ker pri nas, ljubi Josip, ni lju-

bezen na prodaj, kakor na Dunaju“, pravi Belizar.

„To je, vi ne razumete, kaj se pravi „savoir vivre“, (znati živeti) vsklikne nemški baron, toda prosim vi se očito motite. Vsepovsod so ženske enake, vse je odvisno od spretnosti moških. Kjer so moški nespretni, tam so seveda ženske krepotnejše. Toda upam, da odstrani nova preosnova tudi te srednjeveške predsodke. Stavim . . .“

„Kaj?“ vpraša naglo Belizar.

„Da postane vsaka ženska moja.“

„Niti ena domačinka, naj si bo tudi meščanskega rodu.“

„Dvajset zlatov!“

„Petdeset!“ vsklikne Belizar.

„Sprejemem, zakrohota se Bergen, to mi bo ravno dovolj za novo graničarsko uniformo. Pri nas na Dunaju . . .“

„Bi stavo zanesljivo zgubil“, pripomni zlobno Belizar.

„Kaj hočete s tem reči?“ vpraša Bergen.

„Da, resnično! Pri vas na Dunaju je vse lepo in fino, a vi ste prišli semkaj iz velikodušnosti, da nas izomikate. Kaj se naprimer naj od vas naučimo, ljubi baron?“

„Kaj, kaj?“ zajeclja baron. „Kulturo, finost.“

„Baron, baron“, nasmehne se Belizar, „sumim, da ste se naučili te fraze iz vojaškega katekizma ali pa iz dnevnega povelja. Govorimo praktičneje. Kaj?“

„Dober način vojskovanja, novi vojaški red, vojaške spretnosti in junaški duh.“

„In vi vse to znate?“ vmeša se hladnokrvno mladi Erdödy.

„Zanesljivo“, odgovori Belizar, „vsaj v teoriji. Glejte baron, bil sem premalo časa na Dunaju, da bi se tamkaj česar naučil. Nisel imel kedaj. A bil sem v Belgiji, na Bavarskem in v Italiji. V Italiji sem gledal v knjige, v Belgiji sem se uril s sabljo, toda za resnico — ljubi baron, za resnico. Videl sem pristno kri, a zrna so bila

svinčena. No meni ni bilo to nič novega. Mi Hrvati znamo ta opravek že od nekdanj. Obžalujem, da ste se potrudili semkaj . . .“

Pogovor je postajal vedno ostrejši in morebiti bi imela tudi ostrina sablje opravek, da niso prišli mladi častniki ta trenutek pred šestinski grad, kjer jih je že nestrpno pričakovala velika družba.

Ko so se ti trije stotniki med potom tako pogovarjali, zbrala se je na šestinskem gradu pestra družba. Že dolgo ni bilo tukaj gostovanja, ker je bila stara baronica Julijana zelo varčna. No, danes je bila tem veselejše, ker se je gospodarica pomirila s svojim sinom Troilom in njegovo ženo Anko Draškovičevo, ki je bila prav nedolžen vzrok materine jeze. Ob steni največje sobe, vratom nasproti je sedela v naslonjaču stara baronica, njene noge pa so počivale na suknemem podnožniku.

(Dalje prihodnjič.)

Velilna reforma je prizadela štajerskim Slovencem občuten udarec. Trgi in mesta z nemško večino so združeni brez izjeme v mestni volilni okraj in ni upanja, da si ga v dolgotrajnem času pridobimo; slov. trgi pa so priklopljeni kmečkim občinam.

Nemške šole rastejo kakor gobe po dežju; kjer še takih šol ni, tam že čaka šulferajn na kako ugodno priliko, da se ustanovi. Prenapolnjene slov. šole, kakor tudi brezbržnost slovenskih tržanov in meščanov so vzrok ponemčevanja.

Na Južnoštajerskem še do danes ni niti ene slov. meščanske šole, o obrtnih šolah niti ne govorim. Ker zastran nemške večine v deželni zborni ni upati, da v tem oziru sploh kaj dosežemo, moramo si pomagati sami. Vsak večji slov. trg na Štajerskem naj si ustanovi sam meščansko šolo. Ker pa je dežela primorana ustanavljati take šole, bi se itak morale s časom podeželiti. Mestro Idrija na Kranjskem si je celo samo ustanovilo realko. Ali ne bi bilo to mogoče tudi v slovenskih Trbovljah z 12'000 prebivalci?

Pomislimo moramo torej, da se je nemštvo med nami utrdilo le s pomočjo šole. Ravno na tem polju morame koncentrovati vse moči proti tujcem, v to so poklicani v prvi vrsti naši slov. trgi. Da bi pa bil njih upor proti prodirajočemu nemštvu izdatnejši, moramo se združiti v močno skupino, ki naj bi stala vedno na braniku naših narodnih in gospodarskih pravic. Upamo, da ukrenejo v tem oziru potrebno merodajni in v to poklicani faktorji!

„Naš list“ M.

Zakon o volivni dolžnosti,

Zadnji terek se je dotaknil v državnem zboru minister Bienert tudi vprašanja zakona za volivno dolžnost. Dejal je, da pričakuje država, ker daje s splošno in enako volivno pravico državljanom priliko najintenzivnejše sodelležbe pri zakonodajstvu, tudi velike udeležbe pri volitvah svojih poslancev in torej ne more imeti načelno prav ničesar proti zakonu volivne dolžnosti, s katerim bi se prisilil vsak državljan izvrševati svojo volivno pravico. Pozabil pa tudi ni omeniti težkoč enakega zakona: premnogi bi ga občutili kot nekaj siten pritisk, mnogi bi se pritoževali, da se jim krati politična prostost, ker se jih takorekoč tira na volišče proti njihovi volji. Znano je, da ne občuti nikdo prav

tiste dobrote, h kateri se ga sili. Tudi so krajevne razmere v posameznih kronovinah obširne monarhije precej različne in bi ne kazalo povsod upeljati tega zakona, ker bi se morda preveč občutila senčna stran vsake postave, namreč kazen. Zato je po njegovih mislih najbolje, da se najproje posvetujejo o tem deželni zbori, kateri natančneje poznajo krajevne razmere. Gosp. minister je pač računal pri tem svojem predlogu z odporom Poljakov, ki se doje števila Rusinov in odporom liberalnih Nemcev, ki se tako zelo boje širokih slojev. Dodal je tudi nekaj statističnega gradiva, ki nam kaže, da se je udeležilo leta 1901. volitev 36% vseh volivcev; zanimivo je, da kaže najvišje številk v splošni kuriji Trst in v skupini kmetijskih občin okraj Postojna, oba nad 60%. Češka zaostaja v splošnem volivnem razredu z 42% za vsemi kronovinami, kar kaže, da so se udeleževali tamkaj kmetje zelo malo volitev in pri volitvah po novem volilnem redu utegnejo doživeti osobito Mladočehi velikanskih porazov.

Vprašanje postavne volivne dolžnosti ni povsemenovno; sprožila ga je krščansko-socialna stranka na Dunaju. Videla je, da so zmagali socialni demokratje v nekaterih okrajih le zategadelj, ker so prisilili svojo izvrstno organizacijo vse svoje somišljenike, da se udeležijo volitev, mnogo krščanskih socialcev pa je ostalo doma. Zato so sprejeli v nova občinska določila tozadevno točko, kateri pa še ni stopila v veljavo.

Vprašati pa se moramo tudi mi Slovenci, kakšno stališče naj zavzamemo mi, odnosno naši poslanci napram temu velevažnemu zakonu. Kaj pomeni ta postava za nas, kažejo najjasnejše zadnje volitve iz splošne, pete, kurije. Od 80.000 volilcev je prišlo na volišče 30.000 mož, to je približno 40 odstotkov. In vendar se ne more reči, da ovirale naše volilce splošno posebnost krajevne težkoče, kakor so dolgi, težavni poti do sodišča in enake stvari. Ampak zajec tiči v drugem grmu, to je v nezanimanju, malomarnosti in pač tudi v nerazsodnosti naših volilcev. „Brez mene že opravijo“, to slišimo ob volitvah tisočkrat in srce krvavi narodnemu Slovencu, ako pomisli, da lahko pade mandat v tuje roke, posebno sedaj, ko hodijo nemškutarski, liberalnonemški in torej posebno protikmetški štajercijanski volkovi v ovčjih agrarnih kožuhih med nami, sejejo nevednost in napačne pojme med ljudstvo in trobijo pri tem v svoj rog. Volitve so zmiraj najzvestejša slika —

ne rečemo po vsem najzvestejša, ker ima agitacija veliko besede — političnega življenja in politične naobrazbe v narodu. Ako bi imeli volilno dolžnost, bi se morali boriti samo z nerazsodnostjo volilcev in z nasprotnikovo ljubiko v ljudstvu; tako pa moramo dostikrat izvrševati dvoje ogromno delo, namreč vzbujati in dregati ljudi k volitvam in se še poleg tega boriti s prej navedenimi nasprotniki. Zato imamo tudi mi z narodnega stališča dokaj zanimanja za to velevažno postavu, ki je že sama ob sebi važno vzgojevalno sredstvo: kajti ako mora človek nekaj storiti, pomisli vselej tudi, zakaj to stori in prevdari posledice svojega čina. V tej točki se pač smemo zanašati na inteligenco ljudstva, ki najde pravo pot, ako se mu da le nekaj navodil. Kajpada je treba uvaževati tudi senčne strani, posebno v slučaju, če ni ljudstvo dovolj poučeno in pripravljeno na volitve; tedaj ribarijo v kalnem nemškutariji in brezvestni agitatorji. Škoda samo, da je stvar izročena deželnim odborom: kajti lahko razumljivo je, da ne bo šel naš štajerski deželni odbor na roke spodnještajerskim Slovencem in socialnim demokratom. Kajti tedaj ai utegnili zginiti iz Maribora neovrgljiva nemška posest Wastianova in zavihtrati rdeča zastava. Pa tudi v volilnem okraju Celje-Ptuj bi se kaj izpremenilo. Splošno pa rečemo, da sicer naraste iz tega zakona za nas mnogo resnega dela, politična vzgoja naroda namreč, a narastejo tudi neporečne koristi. Kajti pokaže se tedaj naše število in naša moč na Sp. Štajerju v vsej svoji pretežni sili in naši poslanci lahko mirno porečejo: „V moji izvolitvi je resničen izraz volje in želj ljudstva.“

—ič—

Interpelacija

poslancev dr. Vovška, dr. Korošca in tovarišev na pravosodnega ministra glede rabe slovenskega jezika pri c. kr. sodiščih Sp. Štajerja in na slovenskem Koroškem.

Žalostne razmere, kakor vladajo sedaj pri sodnijah slov. Koroške, bodo bržkone nastopile tudi na Spodnjem Štajerskem.

Dne 27. kimovca t. l. je bila pri c. kr. okrajnemu sodišču v Brežicah razprava, pri kateri se je branil obtoženec sam in je bil zastopan vrhu tega še po svojem zagovorniku. (O. 286/6.) Obtoženec je zahteval, da se brani v slovenskem jeziku in se sprejme

obramba tudi v istem jeziku v zapisnik. Temu predlogu se je seveda pridružil tudi zagovornik. Sodnik pa je odklonil ta predlog, češ, da se sprejme slovenski zagovor z ozirom na obstoječe naredbe, nemško v zapisnik.

Nato so se resnično zapisale vse izjave, predlogi in govori obtoženca in njegovega zagovornika, dasi sta govorila oba slovenski, v nemškem jeziku, istotako so se vpisale slovenske izjave nekaterih prič nemški.

Vsako pričo, katere sodnik ni poznal že od poprej, je vprašal najprej, če zna nemški; ako je zanikal, če vsa razume nemški. Tako izpraševanje je sploh prepovedano.

Kajti vsakdo dobi na ta način utis, da tisti več velja, ki razume nemški kakor oni, ki ne razume.

Mi pobijamo z vso odločnostjo, da bi imel sodnik upravičenost brez vsakega posebnega vzroka izpraševati stranke, kateri jezik razumejo (!) Ako bi se to zgodilo le zategadelj, da sodnik izve, v katerem jeziku ima govoriti s stranko, je to prav in hvalevredno; ne sme pa se to zgoditi k zgorajnavedenemu namenu.

Vobče ni znana nobena taka naredba. Sicer pravijo pri nekaterih sodnijah, da obstoji neka naredba glede jezika pri sodnijah. Baje se je naročilo v zadnjem času sodnijam, naj se pišejo zapisniki pri slovenskih strankah slovensko, ako te ne razumejo nemški.

Vsekako pa ni mislila dotična oblast, ako je izdala tako naredbo, da se mora sestaviti zapisnik nemški, ako je dotična slovenska stranka več ali manj zmožna nemščine; tudi se to gotovo ni prepustilo prosti volji posameznih sodnikov.

V tisti naredbi je baje tudi navedena zapoved pravosodnega ministrstva z dne 21. sušca 1862., katera nalaga sodiščem, da vpisujejo po možnosti izjave slovenskih strank slovenski v zapisnik.

Ta naredba pa je bila izdana leta 1862., torej pred 44imi leti, ob času, ko je bilo le še malo sodnikov slovenskega jezika zmožnih, in pred letom 1867im, ko so izšli državni temeljni zakoni.

Točka 19. drž. tem. zak. z dne 21. grudna 1867. drž. z. št. 142, katera je dandanes znana že vsakemu državljanu, je dobila šele pet let po oni naredbi iz l. 1862. pravno polnomočje.

Te točke 19. pa ne spravi iz sveta nobena poznejša niti nobena prejšnja naredba.

Vobče pa tudi gotovo ni imela niti ona naredba iz l. 1862. namena,

Simon Gregorčič †.

Sredi našega političnega vrvenja nas je zadela vest, da je umrl goriški slavec, pesnik Simon Gregorčič. Veliki dogodki, ki se gode danes na avstrijskem političnem pozorišču in pri katerih smo Slovenci malodane vseskozi le manjvredna komparzerija in malenkostni prepiri, s katerimi se danes pri Slovencih markira in živi politično življenje — skratka, vse to je deloma stopilo v ozadje. Pred tednom je Gregorčiča zadela kap in umiral je počasi, z zavestjo, da je končan tek njegovega življenja in da je obračunal z vsem posvetnim. Pred 4 leti je zapel labodjo pesem, vsaj navidezno in si postavil spomenik, nekak mavzolej v literaturi. Pred dvema letoma pa nam je še enkrat zapel v slovo; dal nam je nekak autoportret, svetopisemsko knjigo Job, ki jo je z veliko ljubeznijo in skrbjo prelinil v slovenske stihe. In sedaj, ko je končano njegovo delo, se je sam

poslovil od nas in nastopil pot, iz katere ni vrnitve.

Ne moremo in ne maramo podati tukaj natančnega življenjepisa niti subtilne estetske analize njegovih umetniških del. Spodobno pa je, da mu „Domovina“, ime, ki ga je ljubil vse žive dni, postavi skromen spomenik.

Gregorčič je pesnik Stritarjeve šole, eden njegovih prvih in najboljših učencev. Stritar ga je prvi zapeljal na slovstveno polje in je lahko bil ponosen nanj. Sicer pa je vezala oba prijateljska vez, ki ji ni para v naši literaturi. In ravno letos, ko se je Stritar — sicer že drugokrat — slovesno poslovil od slovenskega občinstva, je umrl Gregorčič. Šel je učencem pred učiteljem, a obema je bila ločitev težka in slovo bridko.

Prvi zvezek Gregorčičevih pesmi je bil za naše slovstvo senzacija, a ne samo za naše slovstvo, tudi za naš knjižni trg. V njem je vstal poet, starih čuvstev sicer, a nove, nežnoblesteče, prikupljive oblike. V tej mu je bil Stritar vzor. A kar daje Gregorčiču kot pesniku posebno vrednost,

je to, da ni slepo posnemal duševnega razpoloženja tujih, velikih vzorov, ampak da je pel to, kar mu je počasi vznemirjalo dušo, kar mu je vzvalovilo, a tudi razburkalo srce. Ravno ta odkritosrčnost ga je tako prikupila slovenskemu čitajočemu občinstvu. A tudi on ni ušel znani literarni policiji, ki je pred 20 leti hudo divjala med Slovenci in ki še danes ponekodi straši. Zavla je nanj znana „nevihta s Krasa“, ki je marsikaj škodovala njegovemu pesništvu in mu skoro zagrenila veselje do pesniškega delovanja. Bili so to ljudje, ki so s pomočjo Aristotela in Tomaža Akvincana hoteli določiti eden in edino veljaven metronom, po katerem bi smelo utripati pevčevo srce, ljudje, ki so se tudi v lepi umetnosti krčevito držali svojega političnega gesla: Vse za vero, dom, cesarja. Delovali so tako pridno, da je naše slovstvo postalo skoro v tem enako ruskemu, ker je skoro postalo, kakor rusko, vrsta mučnikov in lista izgnanih. No, hvala bogu in devetim muzam pokroviteljicam lepih umetnosti, njihovo delo

se jim ni tako posrečilo, kakor so si želeli; ustavili so se, ker so se ustrašili, ko so videli v Aškercu strašen produkt svojih sumničenj in „Rimskega Katolika“. A Gregorčič je bil povsem drugačen. Na zlobna sumničenja, ki jih je mojstrsko parodiral dr. Sulfurij Udrihovič (Janez Mencinger) v „Ljublj. Zvonu, je odgovoril s pesnimi, nič manj lepimi, nič manj nežnimi, kakor so bile one v I. zvezku.

Drugi zvezek ni bil dosti različen od I. glede vsebine, le forma se je lepše izkristalirala, duševno življenje pa ponekodi poglobilo, a pokazale so se tudi že šablone. V tretjem zvezku je pobral Gregorčič paberke s svojega literarnega delovanja in jih zajedno s svojimi labodnicami podal Slovencem v slovo. Čutil je sam, da zaostaja ta zvezek za prvima dvema in se je zato v uvodni pesmi opravičil. V tej knjigi se pozna, da je pesnik slutil smrt in da se mu je zelo, zelo mudilo, podati Slovencem spomin, ki je vreden pesnika. Vse to je zakrivilo, da je knjiga daleč zaostala za prvima dvema glede vsebine, posebno pa glede tehnike.

bi smel ali celo moral sodnik, ki je slovensčine, prestaviti poljubno v nemščino, ako slučajno razume dotična stranka nemški; tako prisiljena razlaga ne naredbe bi ne prišla takrat nikomur na um.

Pravosodno ministrstvo gotovo ne razglasi za te razmere in čudimo se, da ni vsega v te zamotane okoliščine.

Ako bi obstala enaka naredba, kuma ako jo posamezni sodniki razlagajo, mora pravosodno ministrstvo tako postopanje takoj odpraviti, ko ga ne priznava.

Da pa ta razlaga nemških sodnikov ni istinita, dokazuje dejstvo, da je splošna, ampak da jo izrabljajo le sodniki, ki so nemški pristaši, na navedeni način.

Tako pride, da dajo pri nekaterih sodiščih eni sodniki izjave pri v jeziku, v katerem so se priče izjavile, v zapisnik, drugi sodniki pa se poslužujejo nemščine pri slovenskih strankah, ako razumejo te le količkaj nemški, nikoli pa ne ravnaajo obratno pri nemških strankah.

Namen vsega tega postopanja je sen dovolj. Zapisnik mora biti kotor mogoče malo slovenski, da se more potem pošiljati nemškonacionalne sodnike na Slov. Štajer in slov. Koroško, tudi če razumejo le par drobtin nemški. Da je pri teh ljudeh postopanje glede znanja nemškega jezika zelo enostransko, se razume samoobsebi. Ti sodnik pričakuje le, da stranka razume le nekaj nemških drobtin. In saka stranka mu pritrdi, tudi če razume le malo nemški, ker si mora misliti, da se ji bo potem boljše godilo.

Na ta način vlačijo politiko v sloveča, kar bi pravosodna uprava ne smela pripustiti, ako se ji gre za lasten gled. Istotako kakor se pismeno mora odgovarjati na slovenske vloge slovenski, ne glede na to, razume li vložitelj nemški ali ne, istotako bi se morale tudi vpisati vsake ustne izjave strank v istem jeziku v zapisnik.

Podpisani vprašajo torej gospoda pravosodnega ministra:

1. Pozna te razmere?
2. Ali je pripravljen pončiti sodišča, da je navedeno postopanje nepravno in nepostavno in da se morajo vse izjave, predlogi in pritožbe strank prejeti v zapisnik v istem jeziku, v katerem so bile povedane?

Na Dunaju, 19. listopada 1906.

A pri tem je tudi ostalo. Knjiga je romala v svet in naredila kritikom mnogo preglavic. Saj je bilo težko, povedati tako priljubljenemu in ljubemu pesniku bridko resnico, težavno je bilo odkriti občinstvu hibe pesnika, za katerega je bilo navdušeno.

Pred tremi leti je prišel „Job“. Ko se je pesnik umaknil popolnoma v zasebno življenje, je začel prevajati sv. pismo. In značilno je, da je najprvo prevedel ravno „Job-a“, torej osebo, ki mu je bila najbolj slična, najbolj simpatična. Rekli smo že, da smemo to knjigo smatrati kot nekaj pesniški antoportret. To je bilo zadnje njegovo delo, ki ga je dal med svet.

Danes ni Gregorčiča več med nami. Delal je mnogo, trpel še več, trkoval pa skoraj vse. Hvaležni pa moramo biti za stališče, na katero je dvignil slovensko slovstvo, hvaležni za epigona Pagliaruzzija, ki je šel davno pred njim v grob. Z veseljem, z navdušenjem smo opazovali njegovo delo, z žalostjo njegovo trpljenje, z občudovanjem njegovo trpko resignacijo in krščansko prizanesljivost. In sedaj, ko je končano njegovo delo, končano njegovo trpljenje, se je tiho poslovil od nas in nastopil pot, iz katere ni vrnitve.

—on—

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

Podrobna debata o sedmi skupini volilne preosnove se je izvršila naglo in gladko. Prijavitelj je bilo 14 manjšinskih predlog; posl. dr. Tavčar sam jih je predlagal 13; — večina je pa vse odklonila in sprejela v odseku določen načrt. Med manjšinskimi predlogi je bil tudi oni, o ustanovitvi posebnega volilnega sodnega dvora, ki je bil pa tudi odklonjen, čeprav večina priznava potrebo takega sodnega dvora. Nadjati se je, da se bode nova zbornica poprijela kmalu zopet volilne reforme in popravila, kar bode v sedaj sklenjeni in sprejeti postavi nepopolnega. Od sedanje zbornice pač ni mogoče pričakovati splošne in jednake volilne pravice, dočim bode nova zbornica brez dvoma pristopnejša demokratičnim idejam. Nato se je začela razprava v osmi skupini, ki obsega samo § 42 govorč o zavarovanju razdelitve volilnih okrajev. Razprava bode trajala danes in jutri.

V gosposki zbornici postajajo nasprotniki volilne reforme čedalje pogumnejši. Govori se celo, da bode večina sklenila spremeniti v poslanski zbornici sprejet zakonski načrt v smislu Tollingerjevega predloga o uvedbi pluralitetnega sistema. Konečno si bodo gospodje pa to premislili, ker bi to vzbudilo tako nejevoljo proti gosposki zbornici, da bi ta postala lahko nevarna za nje obstanek, saj potrebe te zbornice itak nikdo več ne čuti. Gosposka zbornica se boji demokratičnih idej, zato namerava skleniti zakon, kateri bi določil omejeno število članov gosposke zbornice. Dosedaj je cesar imenoval čisto po svoji volji novih članov, kolikor se mu je ljubilo. Gospoda se boji, da bi je od zgoraj ne demokratizirali, zato si žele, naj bode njih število le omejeno.

Delegacije se snidejo 25. t. m. v Budimpešti.

Ogrski parlament, ki je hotel postaviti Fejervaryjevo ministrstvo na obtožno klop; koalicijska vlada je dejala, da se to ne sme zgoditi — in večina se je vdala; hotela je pa stigmatizirati bivše ministre kot izdajalce domovine in nabiti dotični državno-zbornski sklep po vogalih vseh mest in trgov po Ogrskem. Proti temu so se pa najvišji krogi odločno uprli, zato odpade tudi to in koalicijska vlada ostane pri jasliah.

Hrvatski sabor je sprejel zakonski načrt o porotnih sodiščih, kar je napravilo po vsej deželi radosten utis. Predsevník sabora je izjavil, da je z obžalovanjem izvedel, da so bili napadeni dr. Frank v Zagrebu, Mita Starčević, v Sisku in dr. Dušan Popović zato poziva vse poslance naj uplivajo na na narod, da se ne dogodi več kaj podobnega.

Vnanje države.

—**Srbija.** Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo se bodo zopet začela. Avstrijska vlada bode odgovorila na zadnje noto srbske vlade in zahtevala samo, naj jej srbska vlada natančno določi, kakošna industrijska naročila hoče dati v Avstriji za onih 26 milijonov frankov, kateri so že od zdavnaj namenjeni v to; vse druge zahteve pa opusti. Srbska vlada bode tej želji drage volje ustregla in nadejati se je da se začne kmalo zopet pogajanja o ponovitvi trgovinske pogodbe.

—**Bolgarska.** V Sofiji so osnovali „Bolgarsko izvozno in uvozno banko, katero ima namen pospeševati izvozno trgovino bolgarsko v inozemstvo in regulirati uvozno trgovino inozemstva v Bolgarsko. Nova banka je že dosegla prav lepe vspehe. Spore-

dovala je pogodbo med ruskim in črnomoerskim paroplovnim društvom in bulgarskimi državnimi železnicami v tem smislu, da se osnuje redovita zveza med bolgarskimi pristanišči Varno in Burgasom in Egiptom in da se sporazumno z banko razvije živahna trgovina med Bolgarijo in Egiptom.

—**Grški kralj** je bil v Rimu in Danaju ter si je v obeh rezidencah prizadeval pridobiti dotično vladu za grško politiko na Balkanu. V Italiji bi bil rad dosegel to, da se prizna spojenje Krete z Grško, italijanska vlada pa je dejala, da stoji na stališču, da mora v tem obziru ostati vse po starem. Na Dunaju bi bil rad dosegel, da bi se Avstrija potegnila za to, da da Bolgarija vrne Grkom njih cerkve. Reklo se mu je pa, da je to notranja stvar Bolgarije, v katero se ne more nikdo mešati.

—**Črna gora** ima novo ministrstvo. Predsednik mu je Marko Radulović.

—**Nemčija.** Pruska vlada si prizadeva spraviti Poljake na sum, da se puntajo in snujejo tajna, puntarska društva, da bi tako opravičila svoje surovo postopanje. Ta sredstva so pa prezastarela in nihče jim že ne verjame.

Dopisi.

Iz Celja. Nova višja gimnazija v Celju naj bi stala po sklepu mestnega zbora, proti kateremu sta glasovala župan dr. pl. Jabornegg in podžupan dr. Jesenko z dvema drugima odbornikoma vred, zraven nove luterske cerkve na „Otoku“. Tozadevna razprava mestnih očetov celjskih je zanimiva. Sklenili so kupiti nekdanjo strugo Loznice, sedaj travnik Jelenčevih dedičev na južni strani državne ceste proti Žalca, od mostu čez Sušince do južne strani plinarne, ki meri 12.666 štirjaških metrov ali 2 orali in 320 štirjaških sežnjev, za 20.000 kron, torej eno oralo močvirne zemlje za skoro 10.000 K. Nadalje so sklenili kupiti od zemlje g. Vincenca Janičar na Otoku, ki pa leži mnogo višje ko Jelenčeva, 1128 m² po 6 K, od katerih pa bi plačalo mesto samo 5 K, 1 K pa bi plačal kot dar g. Julius Rakusch. Od slednjega pa kupi mesto 5886 m² zraven nove protestantske cerkve po 3 K 50 v. Na ta dosedaj Rakusch svet bi se postavila gimnazija, dalje proti zahodu (Savinjski dolini) pa nemški Studentenheim.

To vse bi naj veljalo, ako vlada stavišče pri novi protestantski cerkvi za novo gimnazijo sprejme in zato prepusti celjskemu mestu po menitvi že kupljeno gimnazijsko stavišče zraven Webrovih hiš pri železniškem mostu čez Savinjo.

To stavišče je stalo 20.000 K in zdaj so modri celjski očetje z gimnazijskim ravnateljem Proftom vred, ki med njimi sedi, izpoznali, da bi tukaj železnični promet vendar-le preveč ropota delal za šolo in da ta prostor tudi ni zdrav, ker se pod njim izteka glavni mestni kanal v Savinjo.

Otok seveda pravijo, preplavlja povodenj, pa tolažijo se, da se bo Savinja v kratkem uredila, da se bo stara struga Loznice zasula, sezidal nasip (kal) ob Savinji in potem bode Otok vedno suh.

Izkušeni ljudje vedo, da voda sili povsod na isto visočino in prodira pod zemljo na taka mesta, kamor nad zemljo ne more priteči. Občinski odbornik celjski, fizik direktor Proft vendar pozna ta fizični zakon. Sicer pa tudi ljudje, ki razmere sodijo, kakoršne so, ne verjamejo, da se bode vodovje pri Celju sploh ali vsaj v doglednem času toliko vravnalo, da bi

Celje ne imelo povodnji. To je predrago!

Ako gimnazijo postavijo k novi protestantski cerkvi, neizogibno je, da bodo včasih imeli vodo v kletih in okoli hiše in da učenci, ki bodo stanovali v mestu, ne bodo mogli do šole priti.

Ti pomisleki in pa izdatek 22.000 kron, katere bi moralo mesto vreči od sebe, ne da bi smelo pričakovati vračilo, napotili so župana dr. pl. Jabornegga, podžupana dr. Jesenka in še dva mestna odbornika (lekarnarja Rauscher-ja in direktorja Proft-a?), da so se uprli nasvetu, posebno naglašujoč, da je Jelenčeva zemlja mnogo predraga in da mesto plačila ne zmore. Nasprotovanje pa g. županu ni šlo toliko do srca, da bi bil odklonil poročevanje, kakor je v vseh parlamentarnih zborih šega, da ne nastopi kot poročevalec, kdor ni za dotični nasvet. Čudno je tudi, da gg. župan in podžupan ne odložita svojih časti, ko odbor zoper njuno mnenje dela občini škodljive sklepe in njima tako izreka nesoglasje, nezaupanje.

Pri tej stvari se je vnovič pokazalo, da celjski občinski odbor ne vpoštevava grozno slabega gospodarskega stanja celjske občine in celjskih prebivalcev. Zdaj plačujemo 130 % doklad k državnim daykom in 5 % najemnin-skih vinarjev. Novo leto nam bo zarad nove nemške šole, hišnih in zemljiških kupov, posebno zarad vodovoda prineslo naravnost neznosno davke. Celjski mestni očetje mislijo, vsaj ima naša hranilnica denarjev dovolj! Da, ima jih, mora pa od njih plačevati vložnikom obresti, katere se morajo nadomestiti z obrestmi dolžnikov. Največji dolžniki, kakor celjsko mesto, (3 milijone), Deutsches Haus (pol milijona), hotel Stadt Wien (150.000 K), Celeja (130.000 K), Širska graščina itd. pa ne morejo plačevati obrestij. Zato prihaja županu dr. Jaborneggu strah in groza pred prihodnostjo in začel je zavirati zadolževanje, seveda samo z opomini.

Grobelno. Čudne pošne razmere. Človek bi moral res misliti, da pride v Alldeutschland ako ima, na nedvomno od samo slovenskega ljudstva prebivanem kraju na pošti v Grobelnem opravila.

Nedavno sem imel potujoč v Šmarje, pri tem uradu vsaj to prepričanje, da rabi uradnik za tolmačenje slovensčine v poštnem uradu poštnega slugo! Kdor tega ne verjame, naj se sam o istini prepriča, da izjemoma poštarju dodeljeni uradnik ne samo ne besedice slovenskega ne razume, marveč tudi vse kar je nenemško mirzi in v svoji Heil-nadutosti kot „Volk besserer Classe“ prezira in izziva.

Za uradnike koji slovensčine niso zmožni ima pač poštna uprava v zgolj nemških krajih dovolj prostora in nikakor ne trpimo več takega preziranja in izzivanja slovenskega jezika na zgolj slovenskih tleh!

Poštno ravnateljstvo v Gradcu pa prosimo opetovano, da našim upravičnim željam in zahtevam čim prej ustreže, sicer se obrnemo na pristojno mesto, da se takim nedostatkom temeljito odpomore.

Kaj bi rekli v nemškem kraju, ko bi uradnik nemščine ne bil več in rabil v uradu za stranke tolmača?

Maribor. Mariborske Slovenke. Ako grem zvečer v Gosposko ali Tegetthoff-ovo ulico na takozvano „promenado“, pokaže se mi ženski svet v pravi krasoti. Pa nočem danes opazovati njega lepote, ampak poslušam raje govorico teh krasotic. Nehote moram vzdikniti: kaj pa se Slovenke in Slovenci ne sprehajajo, da je slišati samo nemške besede! Začuden grem dalje,

srečam gospo profesorico s svojo prijateljico, pozdravim prijazno, a glej, ta mi ozdravi z „guten Abend“. Kimaje nadaljujem svojo pot, ter srečam dve iz „Narodnega doma“ mi znani gospici, a tudi te dve mi nemško ozdravite. Grem nekoliko dalje, kar mi udari slovenska govorica na ušesa; ogledam se ter vidim tri dijake v živem razgovoru. Hvaležno pogledam proti nebu, vsaj ti se ne sramujejo na ulici slovenskega jezika. Ogorčen na vse to se podam v „Narodni dom“ in pri četrtinki vina opazujem navzoče. Pa je danes svet zaklet, kajti tudi tukaj se zabavajo naše dame v nemškem jeziku, le tu in tam pade kaka slovenska beseda vmes. Tako torej, tudi v „Narodnem domu“ se sramujejo svojega jezika, in kaj si naj misli priprósto ljudstvo? Žalosten zapustim „Narodni dom“, le to me je tolažilo, da bo jutri nedelja, da zopet nekoliko poletim med prosto ljudstvo in tam slišim mile domače glasove. Napotim se torej v nedeljo popoldne v kako poldrugo uro od Maribora oddaljeno slovensko vas, kjer krenem k narodnemu krčmarju na kapljico vina. Ko sedim mirno za mizo, pride čez nekaj časa večja družba, obstoječa iz štirih dam in treh gospodov. Bili so iz Maribora in slovenske narodnosti. Srce mi je poskakovalo veselja, kajti soba bila je polna, in gostje so bili sami Slovenci iz Maribora. Ta nova družba torej sede k sosedni mizi ter govori slovenski. No, danes pa sem jo dobro pogodil s svojim sprehodom, jezil se danes gotovo ne bom, sem si mislil. A delal sem račun brez krčmarja. Ko se je zabava pri sosedni mizi nekoliko razvila, začele so naše dame blaženo nemščino in pri tej so ostale ves čas. Dovolj sem imel in hotel sem oditi. A tedaj zapojejo pri drugi mizi, kjer so sedeli slovenski uradniki, prelepo pesem „Na nebu plovi“ in ostal sem, da bi jo končali. Kar se oglasi ena dama iz že prej omenjene družbe: „Was ist denn das für eine Sprach?“ Srce se mi je krčilo, imel sem dovolj. To so naše Slovenke, na katere smo bili dosedaj tako ponosni. Seveda, ljudstvo vnemati za slovensko stvar, sam pa slab vzgled dajati! Preprosti kmet, če to sliši, mora, hočeš nočeš misliti, vendar mora biti nemščina boljša, ker se je poslužujejo celo taki, ki bi mu morali dajati dober vzgled. Mislim in za trdno upam, da bodo sčasoma postale naše Slovenke bolj zavedne.

Kranjsko.

— **Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.** V službo se sprejme: 2 poslovodja, 1 knjigovodja in korespondent, 2 kontorista, 2 potnika, 6 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki specerijske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 3 pomočniki železninarske stroke, 4 prodajalke, 7 učencev. Službe iščejo: 1 poslovodja, 2 knjigovodja in korespondenta, 14 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki specerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnik železninarske stroke, 1 pomočnik modne in galant. stroke, 12 kontoristinj, 4 blagajničarke, 4 prodajalke.

— **Kočevarji krošnjarijo** za poslancem. Hočejo ponuditi svoj „mandat“ knezu Auerspergu, sedanjemu podpredsedniku gosposke zbornice. Ako ta odkloni, krošnjarijo k grofu Barbu in ako se še ta zahvali, krošnjarijo mirno dalje... Nekdo bo že „v ajmoht“ padel.

— **V Zagorju** se je zmotil štiriletni sinček rudarja Stanislava Kovača iz Toplic pri Zagorju na tir rudniške železnice. Povožil ga je premogarski vlak, prihajajoč iz rudnika in ga ne-

varno rnil. Mati, ugledavša nesrečo, je prihitela in hotela otroka potegniti s tira; v tem trenutku pa jo je zgrabil drugi prihajajoči vlak in je povozil mater in trinajstmesečnega otroka, ki ga je nosila v naročju. Mati in otrok sta obležala takoj mrtva. Poroča se, da je bil na vlak, še le na zadnjem vozu zavirač Jernej Mastik, ki ni mogel videti pred vlak. Sodnija bo dognala, ali je kriv na tej nesreči kak uslužbenec.

— **Zaprli so J. Roschtoharja**, trgovca v Cerkljah na Kranjskem, kateri je komaj pred dvema tednoma trgovino odprl. Poprej je več let služboval v trgovini F. Matheis v Brežicah, kateremu je kakor pravijo večje svote poneveril.

Slovenske novice.

Štajersko.

Črno zastavo je izvesilo „Slovensko del. podp. društvo“ v znak žalosti na dan pogreba Simona Gregorčiča. Druga narodna društva v Celju niso dala podobnega izraza narodne žalosti.

— **O naših gimnazijcih.** Vest, ki kroži po mestu, da so bili slovenski dijaki obsojeni, je popolnoma neresnična! — Dne 13. julija t. l. so namreč pobili neznani dijaki tukajšnjemu profesorju Kurzu šipe. Seveda sta profesor Kurz in njegov kompanjon Proft obdolžila takoj po krivici slovenske dijake, češ, da so ti pobili šipe. In dokazalo se je, da so bili vsi obdolženi doma tisto noč. Zdaj se je vidno pokazalo, kako pristranski so nemški profesorji tukajšnje gimnazije, na čelu jim seveda Proft. Kjer le more, pritiska ta nemška družba slovenske dijake. In taki možje naj bi učili našo mladino! Krivice, ki se gode od strani nekaterih (ne vseh) germanskih profesorjev slovenskim dijakom, so vnebovpijoče! In ob priliki pride vse na vrsto! Slovenski državni poslanci, opozarjamo Vas, da si zapomnite ta slučaj!

— **Seveda!** Celjska vahtarca poroča, da najvišje sodišče pri razpravi 22. t. m. zato ni razsodilo v zadevi šoštanjskih volitev, ker je Slovenec, referent dvorni svetnik Malnič „nalašč“ zavlekel celo zadevo. V državnem zboru hočejo interpelirati radi tega in seveda Malniča primerno nahruliti. Kajpada, ako se Nemcem na ljubo kaka stvar takoj ne reši, pa je krik in vik v teutonskih vrstah! Posebno, ako ima s to zadevo slučajno opraviti kak Slovenec. Ako bi pa mi interpelirali vsaki-krat, kadar vleče „Amtsschimmel“ po istiniti krivdi Nemcev prav počasi, bi ne bilo interpelacij ne konca ne kraja!

— **Ali so „kunštni“** naši mestni celjski očetje! Pri zadnji občinski seji se je hvalil načelnik denarnega odseka Rauscher, da ima mesto iz rednih dohodkov prebitka 52.824 K! Pa je mož takoj sramežljivo pristavil, da se mora od teh lepih tisočakov plačati še celih 37.931 K na obrestih mestni hranilnici! Seveda pa še baje vsega ni potreba takoj plačati; bomo že plačali drugikrat! In izposodili so si zopet samo 24.000 kron za „izredne“ izdatke, ker so jih pokrili z „rednimi“ izdatki. Kam neki prištejejo izdatke za gabersko nemško šolo? Med „redne“ ali „izredne“? Smo zelo radovedni. Nemško mestno učiteljstvo se na njihovo prošnjo za draginjsko doklado potolažili, da jih bodo priporočili deželnemu odboru! Komu neki bodo priporočili policaje, ki tudi ponižno želijo boljše plače? Morda se vzdigne nekega dne deputacija do samega finančnega ministra! Pri njih vse mogoče; mogoč je celo velik „krah“ v našem mestnem gospodarstvu!

— **K izvrstnemu članku „N. L.“**, ki ga priobčujemo v celoti, pripomnimo, da se ni le mnogo pisalo o županski zvezi kmečkih občin, ampak da se je tudi že nekaj storilo; v ormožkem okraju obstoji že enaka zveza in govorilo se je svoje čase, da so tile vrli in odločni možje pomagali glasovitemu Underrainu iz Ptujja. Sicer pa članek najtoplejše priporočamo našim trškim občinam v prevdarek in naša želja je, da se v tem oziru vsaj začne!

— **Gregorčičev spomenik.** Včeraj se je v „Narodnem domu“ v veseli družbi sprožila misel, da bi bilo umestno začeti nabirati darove za spomenik umrlemu pesniku Simonu Gregorčiču. V ta namen so darovali: g. Fr. Lončar 20 K; po 5 K: gg. dr. Gosak, Rebek, dr. Schwab; po 2 K: gg. Makso Detiček, dr. Molè, Štermecki; po 1 K: gospodični Ivanka in Mici Remec, gg. Levstik, Likar in Meglič.

— **Višji davki v Celju.** Za novo nemško šolo v Gaberjah bodo vsi, ki v celjskem mestu stanujejo, morali od začetka prihodnjega leta plačevati 1 h od vsake krone, katero dajejo za stanovanje. Zdaj plačujemo že mestu 5 h od vsake stanarinske krone, za naprej bodo jemali 6 h.

— **Celjsko mesto je zopet kupilo dve hiši**, Seničevo in Stadlerjevo v Kovaški ulici. Kupila jih je celjska občina zato, da bo pravico imela podreti jih in napraviti novo ulico od Krožne ceste med dvema novima hišama mestne hranilnice v Kovaške ulice do Bismarckovega trga in Kolodvorske ulice. Obe hiši stanuje 62.000 K in mnogi Celjani menijo, da pač ni bilo treba toliko denarja zavreči, ker po name-ravani novi ulici ne bo drugega prometa skoro nič, kakor peš hoja. Voz se bo tukaj sem pač prav malokateri kedaj zatekel.

— **Šolska vest.** Izpit učiteljske sposobnosti na c. kr. učiteljišču v Gorici so napravile naslednje gospodične Štajerke: Čokl Ida iz Sv. Martina pri Vurbergu, Job Janja iz Spuhlja, Slemenšek Irena iz Sv. Jurja v Slov. gor. Šmid Matilda iz Podgorja in Troha Marija iz Gornjega grada.

— **Iz Trbovelj.** Na našo notico v št. 136 smo dobili od društva „Kadilci“ ta-le popravek, ki ga drage volje priobčujemo: Ni res, da bi bilo društvo „Kadilci“ v Trbovljah sključilo nekega člana, pač pa je odbor sklenil, da naj se v nedeljo skliče razsodišče, ker večina članov je že odstopilo od društva zaradi njega, in sedaj se je oglasilo zopet osem članov, ki hočejo odstopiti vsled njegovega samolastnega postopanja. Tudi ni res, da bi ta sklep odbora zbudil med člani nezadovoljnost. O ukrepu razsodišča bomo poročali pozneje.

Društvo „Kadilci“.

— **Pokojnemu nadučitelju gosp. Ivanu Matku** v Rajhenburgu postavi brežko-sevniško učiteljsko društvo grobni spomenik.

— **Slov. Bistrica.** Poročilo Vašega dopisnika iz Slovenske Bistrice v Vašem cenjenem listu št. 136 od 21. t. m. se ne strinja popolnoma z resnico. Večina odbornikov, ki so bili voljeni v odbor čitalnice v Slov. Bistrici pri obnem zboru dne 18. t. m. je odklonila izvolitev vsled neodkrita postopanja nekaterih društvenikov, ki so brez tehtnega vzroka zasejali prepir v društvo. Ravno tako je tudi novoizvoljeni predsednik, ki se ga je hotelo zlorabiti v strankarske namene, odložil predsedništvo. Sklicati se bode moral nov občni zbor, pri katerem bi bilo pač želeti, da bi društvo pri izvolitvi novega odbora imelo pred očmi edino le blagor čitalnice, če hoče ista se približati se stavljenemu smotru.

— **„Posavske straže“** program veli, da hoče vzbujati politično in gospodarsko zavest, pospeševati gospodarske in narodne koristi krajev ob Savi, bojevati se brezobzirno zoper vsenemško stranko, ki hoče naše deželo odtrgati Avstriji in intenzivno delati za vresničenje gesla: „Svoji k svojim!“ V zadevi našega domačega političnega razpora pravi primerno, da se hoče „izogibati vprašanju, ki nas ločijo in udarjati največ le to, kar nas druži!“ List bo last konsorcija domoljubov Brežicah, v katerem so gg.: A. Levstik, trgovca Uršič in Lipej, B. Kunej, J. Benkovič, dr. J. Strašek, M. Balon, J. Polanšek. Ta konsorcij in drugi naročniki so se zavezali že, da vzamejo 800 iztisov. — Vsa čast tej domoljubni požrtvovalnosti! „Posavske straže“ list na ogled izide 5. decembra v krški tiskarni.

— **Dogodki pri mariborskih občinskih volitvah.** Med volilci bil je tudi neki mestni redar. Ta je seveda napisal na volilni listek nemško-nacionalne kandidate, a da njegov sedel župan, ne bi mislil, da je le mogoč volil rudeče, mu je izročil odprt listek, da se je gospod župan prepričal o njegovih zvestobi.

Tukajšnji stavbeni mojster I. Friediger, seveda nacionalce, iztrgal je nekemu socialdemokratu volilni list, zadnji mu je takoj za to uslugo dal zaušnico, na kar se je gospod mojster tiho odstranil.

— **Mariborski Slovenci in slovenski trgovci.** Maribor ima 5000 Slovencev, to je toliko kot Ptuj prebivalcev. Koliko slovenskih trgovcev je neki v Mariboru? — to vtegne zanimati marsikega. Na, če prereseta vse trgovce, morda jih najdeš kaj več kot pet, nikakor pa ti ne bo treba na posodo jemati prstov, zadostnjejo ti tvoji kajti čez deset jih ni. Čudno, kaj ne! Da, čudno, pa ne, da jih je tako bomajhno število, ampak čudno, da jih je toliko. Kajti še ti slovenski trgovci po večini nimajo slovenskih odjemalcev. In Slovenci? Kupujejo pri tujcih! Naši mariborski Slovenci so sploh kaj čudni ljudje. Narodni so, navdušeni včasih, zlasti če so kaj preveč pogledali v kozarec, da, znajo tudi imenitno govoriti in visoko politiko goniti in še kaj več, vedo tudi, da nam je krepkega zavednega trgovstva treba kot ribi vode, da, končujejo celo svoje lepe „guče“ s sicer že obrabljenim geslom „Svoji k svojim!“ In vsi pritrjujejo, čestitajo govorniku, naj že govori o političnem shodu, v društvu, v gostih za mizo, ali kje drugje. Pa beseda ni konj — je rekel nekdo. Če že ital priporočam Slovincem narodne trgovce, pa še naj kupujemo pri njih? To je preveč, si misli marsikdo in kupuje raje pri Nemcu. Pa vsem tega ne smemo zameriti, ker imajo pri nekaterih ljudeh prvo besedo kuharice pa še kdo drugi.

Primorsko.

— **Simon Gregorčič.** Dne 23. listopada, ob 10. uri popoldan je umrl v Gorici za kapjo pesnik Simon Gregorčič. Pogreb je danes, v ponedeljek ob 8. uri dopoldan. Udeleži se ga bo veliko narodnih društev; posebno ga časti tamošnji „Sokol“ s tem, da opravljajo sokoli častno stražo pri odru. „Sokol“ prinaša poziv vsem trgovcem in obrtnikom brez razlike narodnosti, da naj zapro prodajalnice in delavnice po ulicah, koder gre pogreb. Glavni dedič je „Šolski dom“ v Gorici. Lahka mu je zemljica, saj na svetu je imel dovolj trpeti radi zlobe in neupravičenega preganjanja nekaterih lastnih rojakov.

— **Iz Trsta** poroča „R. P.“, da so

14. svečana t. l. učenke šole Cirila in Metoda v Trstu nemško (!) stavo pri nunah v ulici Paszuale Menghi v čast patru Volbertu in na Naglu. Radi bi vedeli, koliko je nje na tem!

— **Obrtna knjižnica.** Zavod za peševanje obrti otvori 1. decembra obrtno knjižnico, ki bo vsak dan na voljo.

— **Na državni železnici v Go-** kar neprestano odpuščajo slo- ke delavce iz službe ter je nado- rajo z nemškimi. Proti takemu po- nanju bi se morali vendar oglasiti rni poslanci, čemu pa so na Du- ali jih morda ni gori?

— **Vinski semenj v Darnbergu** pravi tamošnje županstvo in vino- sko društvo, dne 2. decembra t. l. sejmu bode na razpolaganje pose- strokovnjaški odbor, ki bo na tevanje vina ocenjeval. Za pristnost stavljenih vin jamči županstvo in prejsko društvo. Nadejati se je, da ne na semenj dosti kupcev; vina je s razmerno veliko in dobro je tudi.

Druge slovanske dežele.

— **Česke vesti.** Složno po- panje čeških Nemcev. Da se že sporazumljenje glede skupnega stopanja vseh nemških narodnih ank na Češkem pri prihodnjih dr- zovskih volitvah, sklicuje deželno- rski odbor nemške ljudske stranke d zaupnikov na dan 24. t. m. v go, da se posvetujejo glede imeno- ne nameravane akcije. Ozirajoč se novo situacijo, ki nastane vsled dne reforme, mislijo ustanoviti apni volilni odbor, katerega na- bo, da omeji kolikor mogoče boj posamezne mandate s tem, da po voru strank postavi kompromisno dilatov listino ter da vpliva na nake v tem oziru, da naj se vede stvarno in razumno.

— **K občinskim volitvam** čeških Budjejevicah. Tretji red je v čeških rokah. Nemška ara je torej pod dobro češko kon- to. Volitve v drugem razredu se i niso udeležili, pač pa volitev za razred; vedeli so, da jim tu za ni se ni mogoče prodreti, vendar e pokazali svojo številnost tudi v razredu. Za I. razred je bilo od- 159 glasov. Nemški kandidatje obili 106 glasov, češki pa 53.

— **V Pragi se je mudil teden** Čeh grof Lützow, kateremu pred vsem zasluga, da so se v tem času Angleži začeli jako za- ati za Čehe. Mnogo se je trudil, da obrnil na zadnji londonski razstavi omnost Angležev zlasti na češki od- za razstave. Lützow biva stalno v onu.

— **Volilno gibanje na Mo-** rskem za deželni zbor. Do kaj se je volilo v splošni kuriji, na ero odpade 20 mandatov. Mandati razdeljeni po narodnosti, Čehi imajo mandatov, Nemci 6. Izmed 14 če- h mandatov je oddanih do sedaj 5. bili so 2 poslanci socijalni demo- ti, 3 pa klerikalci. V devetih ilnih okrajih bo treba ožjih rev, ki se vrše 18. novembra. Iz one statistike je razvidno, da se je boj predvsem, da na celi črti med socijalisti in katoliško narodno stranko. Prave pa so šle iz tega boja ljudska mladočeška), narodna (staročeška) na- na socijalna in napredna stranka. Napredne stranke pozivljejo svoje vo- ke, naj glasujejo pri ožjih volitvah s s socijalisti. Boj bode torej d socijalnimi demokrati in klerikalci. e volitve so očito pokazale: nazado- nje Mladočehov. Korak za korakom ppa mladočeška stranka, ravno

tako kakor ga je napovedal profesor Masaryk. Od 6 nemških mandatov je dobila liberalna stranka dva, socijalni demokratje 1 mandat. V treh nemških volilnih okrajih bo treba ožjih volitev.

V Dobřanah na zapadnem Češkem so te dni posvetili Čehi novo postavljeni „Narodni dom“. Obiskalo jih je pri slavnosti mnogo drugih Čehov, osobito iz Plzna, odkoder je bil navzoč sam župan Patek. Občudovanja vredno pa je dejstvo, da je premogla slaba češka manjšina — Čehi ne tvorijo celo dveh petin prebivalstva — postaviti si ponosno stavbo kot središče svojega narodnega in posvetnega življenja.

V Budjejevicah je izjavil na češkem volilnem shodu dr. Zátka, vodja budjejeviških Čehov, da se Čehi v mestu ne bore proti Nemcem, s katerimi si samo žele pravičnega sporazumljenja, ampak v prvi vrsti proti zloglasnemu županu Tascheku. Zato so se v prvem razredu odeležili volitev le s tem namenom, da bi s treznimi Nemci vrgli Tascheka raz županski stolec.

— **Salamonska modrost.** Nedavno so se prigodili v Sarajevu veliki ne- miri med Hrvati in Srbi. Uzrok sta baje bili uredništvi „Hrvatskega Dnev- nika“ in „Srpske Riječi“. Zato pa je vlada izgnala urednika „H. D.“ in oba urednika „S. R.“ Odslej bo pa mir!

— **Največje in najsijajnejše** gle- dališče bo novo narodno bolgarsko gle- dališče v Sofiji. Samo za pohištvo iz- dajo 1.500.000 K. Letni proračun bo znašal 300.000 K, h katerim hoče pri- spevati knez 30.000 K. Čestitamo bra- tom Bulgarom na tej važni kulturni pridobitvi!

— **Apel črnogorskega učiteljstva** na narodno skupščino kaže prežalostno stanje za vlade absolutizma in kneza Nikole I., ki velja, kakor pristavljajo ironično srbski listi, za pesnika, knji- ževnika in kulturoseca! Apel sklepa s sledečimi značilnimi besedami: „Evo, v največjem hrepenenju in najvišjo po- trpežljivostjo, neki i gladni, vas ča- kamo. Vzamite učiteljstvo v pravično obrambo, pa naj zahteva potem vladar, vi in vlada od nas vernost in delav- nost, katero smo pokazali tudi do- sedaj.“

— **Srednje šolstvo v Srbiji.** Srbija ima 9 popolnih gimnazij, 7 gim- nazij s 6 razredi, 3 gimnazije s 4 raz- redi, 3 višje dekliške šole. Poleg tega je še več zasebnih zavodov. Nastav- ljenih je na državnih srednjih šolah 234 profesorjev, 36 suplentov, 15 višjih učiteljev, 59 učiteljev, 3 začasni učitelji, 20 honorarnih učiteljev, 44 raz- rednih učiteljev in 20 zdravnikov. Leta 1905. je vlada izdala na srednje šole 1.280.718 K. Dijakov in dijakinj je bilo 7381.

— **Mestna ljudska knjižnica v Pragi.** Izposodilo si je meseca oktobra 5706 strank 11594 knjig. A ljudska knjižnica v Celju? S to se hočemo ba- viti še posebej.

— **V Krakovu se ustanovili sto-** lico za hrvaščino in srbsčino. To novo- ustanovljeno stolico zasede znani po- znaveatelj jugoslovanske književnosti prof. Stanislav Grabovski.

— **Iz Prustje.** Poljski renegat učitelj Pechota je tako surovo pretepel poljsko učenko Jožefo Teclavovo, ker ni hotela odgovarjati nemški, da ste ji otekli obe roki in trpi deklica strašne bolečine. Tudi nemška kultura.

Svetovne vesti.

— **Peštne znamke — razgled-** nice. Nove bosanske samonemške znamke nosijo podobe raznih bosanskih in hercegovskih krajev. V resnici zelo zanimiva reklama!

— **Nemški parnik „Cesar Viljem** Veliki“ (ena največjih ladij severno-

nemškega Lloydja) je na poti v Novi Jork trčil skupaj s parnikom „Ori- noko“. Obe ladji sta močno poškodo- vani. Na nemški ladji so bile štiri osebe ubite, na ladji „Orinoko“, pa pogrešajo 5 oseb, ki so baje utonile.

— **Vsesokolskemu zletu v Prago** 1. 1907. je dovolil praški občinski svet 60.000 kron podpore. Zlet bo, kakor znano, ob Binkošti. Sestavil se je v ta namen že pred tremi tedni velik pripravljalni odbor, v katerem so za- stopani najodličnejši staroste čeških Sokolov in tudi župani skoro vseh če- ških mest.

— **Odkod izvira mažarska zado-** voljnost z baronom Aerenthalom? „S. N.“ prinaša sledečo zanimivo no- tico: Ko je bival Aerenthal na Sedmo- graškem ter je odlična rumunska dru- žba obsojala mažarsko politiko glede narodnosti, je izjavil baron Aerenthal, da on odobrava na Ogrskem samo tisto politiko, ki postavlja Mažzare nad druge narodnosti, češ, da imajo Ma- džari pravico, da izvršujejo nadvlado nad drugimi narodnostmi.

— **„Alkohol daje moč“,** pravijo nekaterniki. Sicer so razni strokovnjaki dokazali ravno nasprotno. Tudi praksa drugače govori.

Letos so bile na Grškem velike telovadne vaje, takozvane olimpijske igre. Iz vseh krajev sveta prihiteli so tja najboljši telovadci ter med seboj tekmovali. Med posameznostimi je bilo tekanje za stavo na Maratonskem polju. V tej točki so bili Grki prepričani, da dobe prvenstvo, zlasti so se zanašali na najboljšega tekalca Contalakisa. Pa prišlo je drugače.

Na predvečer se je peljalo 53 te- kalcev za stavo v 42 km od tam od- daljeni Maraton. Tam so imeli spati, da drugi dan ob 3. uri popoldne na- stopijo čvrsti in krepki pri tekmah. Do- mači kmetje so svoje rojake — Grke — sprejeli z veseljem ter so jim pri- redili posebno pojedino. Pilo in jedlo se je mnogo. Amerikanci pa, ki so vobče zelo zmerni, niso niti pili niti kadili, pač pa so pojedli nekaj jaje in se napili vode. Contalakis pa je še zjutraj na dan tekme snedel eno celo piško in pil je tudi neka. Ob 3. uri popoldne začela se je tekma. Med potom postane Contalakisu slabo, da so ga morali prepeljati v Atene v bolnišnico. Nek Amerikanec, ki pa vso noč ni mogel spati, ker so ga stenice dražile bil je pri svojem prihodu v Atene še tako čvrst in podjeten, da se je izrazil, da bi lahko še 10 km tekel. Pretekel je 42 km v 2 urah 51 minutah. Ko bi Contalakis ne bil pijančeval, bi bil on zmagal, alkohol in požrešnost sta mu prinesla poraz.

Gospodarstvo.

„Perotninar“.

Ta list izdaje g. Lehrmann v Tržiču na Gorenjskem in ga danes ponovno najtoplejše priporočamo našim gospodarjem. Pisan je tako poljudno in priprosto, da ga lahko razume vsakdo. Mi moramo le odobravati, da se je javilo tudi pri nas zanimanje za takozvano podrobno gospodarstvo. Kajti tam se lahko z majhnimi stroški zasluži mnogo denarja. Za našo perot- nino, zlasti za kure, se pri nas na Sp. Štajerju malokdo briga; pa po- misliti je treba, da uživajo naši ka- puni svetovni glas in da je treba le dobrega blaga! Tudi reja kuncev je zelo priporočljiva, posebno reja tako- zvanih ruskih in srebrnih kuncev, pri katerih se prodajo samo kožice za 5 do 6 kron, ker jih uporabljajo krznarji za ponaredbo dragih ruskih krzen. Že- limo g. Lehrmannu, da ne omaga in to se gotovo ne bo zgodilo, ako bo

imel list dovolj naročnikov. Cena je itak zelo nizka; list stane samo 2 K 40 vin. na leto! —i—

Živinske zavarovalnice.

Kakor poroča „Kmetovalec“, se je rešilo vprašanje živinskih zavarovalnic tako daleč, da morejo pričeti s sno- vanjem zavarovalnic. Kaj pa Slovenski Štajer? Ali ni pri nas dovolj gospo- darjev, kateri bi z veseljem pozdravili enako napravo, saj vedo, da je od živine odvisno več ali manj vse nji- hovo blagostanje? Samo kdo bi usta- novil zavarovalnice? Dajte krepko po- trkati na kmetijsko družbo ali pa bo treba rešiti to vprašanje občinam in okrajnim zastopom. Saj mi Slovenci na Štajerskem že vemo, da je samopomoč za nas najgotovnejše sredstvo do cilja.

Shod ogrskih in hrvatskih tovarnarjev

se vrši 25. t. m. v Zagrebu. Mislijo se posvetovati glede skupnega nastopa v pospeševanju tovarništva in o voznih cenah na bosanskih železnicah.

Davki na pivo.

Zadnjo soboto so se posvetovali delegati raznih avstrijskih deželnih odborov o olajšavah pri davkih na pivo, posebno so predlagali prednostno zastavno pravo (Vorzugspfandrecht) na oia poslopja in zemljišča, ki so v službi podjetju, na različni inventar in tudi zaloge piva. Prvi del so zastopniki vlade odklonili, drugega so takoj pri- volili. Šlo se je tudi za dovoljenje, da smejo imeti davčne oblasti vpogled v železniške tovarne liste. Govorili so slednjič o olajšavi nekaterih kazenskih določb.

Živinska klaja.

Najboljše redi našo živino razumno sestavljena klaja kakor jo imamo doma. Boleznim in slabi rasti tiče navadno vzroki v nesnagi pri jaslih in koritih. Kvečjemu morajo naši gospodarji obr- niti večjo pozornost živinski soli. Koder grize in gloda živina jasli ali drugo lesovino, je to gotovo znamenje, da ima v klaji premalo soli, oziroma njenih sestavin, natrija in klora. To- varniški izdelki in pripomočki k reji domačih živali pa niso veliko vredni in vlečejo samo ljudem denar iz žepov.

Osrednja banka čeških hra- nilnic

namerava ustanoviti v Trstu podruž- nico.

Na Francoskem

so pridelali letos 39 milijonov hl vina nasproti 56 milijonom v preteklem letu. Vzrok primanjkljaja je velika suša v poletnih mesecih.

Književnost in umetnost.

— **Odvetniška tarifa.** Določila o rabi hrvat. in slov. jezika v okolišu viših deželnih sodišč: graškega, trža- škega in zadrškega. Sodne pristojbine v postopanju po novih civilnopravnih zakonih s stvarnim kazal. Uredil dr. E. Volčič. V Ljubljani 1906. Založil pisatelj. Cena K 1'80.

Ta spretno in strokovnjaški se- stavljena knjižica bode pač vsem slo- venskim pravnikom dobrodošla in ni dvoma, da bode vsakdo rad segel po njej. Zbornik civilnopravnih zakonov se je zaradi obilega gra- diva (900 strani) zakasnil, izide pa v kratkem ter bode mogoče koncem t. m. dobiti to knjigo po knjigarnah; naroč- niki jo dobe seveda prvi. Zaradi lažje vporabnosti in večje preglednosti so v Zborniku glavni zakoni in opazke tis- kani z različnimi pismeni.

— **Politično življenje Slovencev.**
Spisal dr. Dragotin Lončar. Knjižnica političnih in socialnih spisov I. V Ljubljani 1906. Založil pisatelj, prodaja L. Schwentner, cena 60 vin., s pošto 70 vin. Ta študija je izšla prej v „Naših zapiskih“. Na 33 straneh je pisatelj podal kratek, pa točen in jasen pregled političnega življenja Slovencev v preteklem stoletju. Pisatelj si je predmet, o katerem piše popolnoma osvojil, zato mu je bilo mogoče narisati tako jedrnat, kritično in verno zgodovino našega političnega stremjenja v prošli dobi. Knjiga je baš zaradi tega velike vrednosti in neobhodno potrebna vsakemu, ki se peča z našim političnim življenjem. Vsaka vrsta, da vsaka beseda v tem delcu priča o resnem delu pisateljevega, zato želimo, da si jo vsakdo kupi in da jo pazljivo prouči. Naj bi prvemu zvezku „Knjižnice političnih in socialnih spisov“ sledili kmalo drugi, istotako skrbno, temeljito in vestno pisani kakor ta.

— **Žunkovič Martin.** Wann wurde Mitteleuropa von den Slaven besiedelt? Beitrag zur Klärung eines Geschichts- und Gelehrtenirrtums. Kremsier 1906. Založil Henrik Slovák. Cena 2 K 50 v.

Knjiga je pomnožen in razširjen drugi natis ravnotako imenovane brošure, ki jo je g. Žunkovič izdal pred par leti. Naslov sam pove dovolj. Pisatelj se obrača proti nezmotljivim kapacitetam, subjektivnemu fanatizmu in slepemu verovanju v mnenja različnih „znanstvenikov“. Ko je knjiga pred leti izšla, niso je ocenili tako, kakor si je pisatelj želel. Najbolj so jo ocenjevali z molkom in kimanjem glav. Druga izdaja pa naravnost izziva kritiko. Če knjigo pazno prečitamo, ne vemo, ali bi se naj smejali ali jezili. Smejimo se, ko vidimo filološke orgije samozvestnega pisatelja, jezimo se, ker se bo ves svet smejal, če bo videl, kakšni ljudje se pri nas gerirajo za znanstvenike. Občudujemo gospoda pisatelja za njegovo dobro in lahko vero in pomilujemo ga, ker vidimo, da je pri njem vsak znanstven protidokaz, vsaka natančna znanstvena kritika brez uspeha. Kdor bi hotel zavrniti vse napačne sklepe in vse krive teze pisateljeve, ta bi moral napisati knjigo, ki bi imela 422 strani in ne 211, kakor jih ima Žunkovičovo famozno zmašilo. In navsezadnje bi si lahko bil svest, da je pridigoval gluhim ušesom, da so vse njegove besede padle na skalnata tla.

Princip, ki ga povdarja g. Žunkovič, je gotovo pravilen, vendar ga je pritiral v tej knjigi tako daleč, da je vse naravnost smešno. Naravnost smešno in neumljivo se mi pa zdi, da g. Ž. v tej knjigi pri filoloških dedukcijah prezira filološko metodo, da hodi svoja, naravno kriva pota. In poleg tega je strašen Prokrust med jezikoslovci: če je beseda predolga, ji odgrizne rep ali glavo, če je prekratka, jo nategne; če nima primerne besede, ki bi se skladala z njegovim principom, pa si jo na kratko izmisli.

Gospodu Ž. manjkajo temeljni pojmi o slovenski gramatiki, njegovo dociranje o zgodovini in razvoju jezikov sploh pa je absurdno, da ne rabimo hujšega izraza. Naravno je, da se sklicuje na druge učenjake in kaže, da ni ves ta plevel zrasel na njegovi njivi. Zato citira Herderja, Kollárja, Kraljedvorski rokopis in na vse zadnje Topolovška. Manjka še samo častitljivi starina Davorin Trstenjak. G. Žunkovič! Ali si niste bili v svesti, da se s takšnimi „učenjaki“ samo kompromitirate? G. pisatelj se zavaruje tudi proti temu, da bi kdo motril njegov spis s političnega stališča. In ravno s

tega ga moramo motriti. G. Ž. je v vedi in mišljenju še vedno tam kjer smo bili Slovenci pred 30 leti, ko je Trstenjak capljaj za Kollárjem in iskal Slovanov po vsem civiliziranem svetu, celo v Španiji. In za obema caplja njiju najnovejši trabant, g. Ž. Na politično polje spada takšno delo, ker se s takšnimi brošurami podpirajo kulturne in politične zahteve. A to je danes nesmisel. Za nas nima nobene vrednosti, kaj in kakšni smo bili nekdanj; za nas ima edino vrednost le to, kaj in kakšni smo danes. Gospodu Ž. pa svetujemo prav odkritosrčno, da popusti to polje, na katerem ga ne čakajo lovorike, ampak k večjemu blamaža in razočaranje. —on—

Loterijske številke.

Trst. 24. novembra 1906: 82. 50, 87. 31. 89.
Linc. „ „ „ 10. 68. 77. 27. 65.

Poštena in spretna

dekla

se sprejme pri slovenski rodbini v Zagrebu.
Plača 8 do 10 gld. mesečno. Ponudbe na
Fran Samsa, Zagreb
(605) tvrdka R. A. Smekal. 2—1

Naprodaj je

280 hl novega vina

lastnega pridelka prav dobre kakovosti.

Gregoriča dediči, Jurovec
(602) p. Št. Vid pri Ptuj. 2—1

Gostilna v „Narodnem domu“ v Celju

odda se od 1. marca 1907 eventuelno tudi poprej pod jako ugodnimi pogoji v najem. Ponudbe sprejema do 20. decembra 1906

(598) 3-3

Posojilnica v Celju.

VIZITKE

priporoča

Zvezna tiskarna

Poskusite
in priporočite
izdelke

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Ilustrovani narodni koledar

za leto 1907

je ravno izšel v založbi Zvezne tiskarne v Celju.
Cena broš. K 1'—, eleg. vezan K 1'50, po pošti 20 vin. več.
Zanimiva vsebina. Okusna oprema.

Vsako leto razprodan

Prave ruske galošne znamke „Pro-wodnik“ iz Rige, priporoča po originalnih cenah, P. Kostić, Celje.

Pratike

Blaznikove in družinske se dobivajo na debelo in drobno po izvirnih cenah 18—4

v Zvezni trgovini v Celju.

Sprejemem

učenca

iz dobre hiše in z dobrim šolskim spričevalom

Robert Grasselli
trgovina z mešanim blagom v Slivnici pri Celju. 1

Naprodaj je

baraka

v dobrem stanju po zelo nizki ceni.

Naslov se izve

v zalogi delniške pivovarne v Celju.

(604) Rotovška ulica. 1

Trgovina s papirjem, pisnim in risalnim orodjem prodaja c. kr. šolske knjig in igralnih kart.

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 1
priporoča
kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovčji in barvani papir.

ZA BOŽIČNO SEZONO

Svileni papir v vsi barvi
Barvani papir na eni strani
Barvani papir na obeh straneh
Zlati papir gladki in prešan
Srebrni papir gladki in prešan
Zlata pena
Šumeče zlato
Barva za mah
Podobice za jaslice
Božične dopisnice
Rutke

svinčniki peresa kamenčki tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali več kolonama, v papir, platno, gradl. ali usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

šolske svete, učiteljske, župnijske, okrajne zastope, užitniške zastope, milnice, posojilnice, odvetniške, in privatniške.

Lastna zaloga iz zvezkov in risanic

Papirnate vreče vseh vel. in malnih tovarniških cenah. +++++

Stambilje pečatniki, nete, (Siegla ken) za tr. privatnike izvršujejo se v najkrajšem času

Dopisnice umetne, pap. ske in sc. od najprej. do najfinejš. izpeljave. +++++

Albumi za slike, dopisnice in podobne

Zavitke za urade v vseh velikostih

Ceniki za tiskovine in pisane potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. © Solidna in točna prodaja